

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.329.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 10598 Pana Posła Jarosława Sachajko, w sprawie nieodwracalnego spadku dzietności i zagrożeń cywilizacyjnych wynikających z zaniechań w prowadzeniu polityki demograficznej, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Aktywna polityka prorodzinna pozostaje priorytetem Rządu. Jej przejawem nie jest jedynie transfer środków finansowych do rodzin z dziećmi na utrzymaniu, ale wprowadzenie trwałych rozwiązań systemowych, które skutecznie przyczyniają się do rozwoju instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3, ułatwiając ich rodzicom powrót na rynek pracy oraz zapewniając warunki umożliwiające godzenie zobowiązań rodzinnych z pracą zawodową.

W ramach działań zmierzających do poprawy sytuacji demograficznej w Polsce od 1 października 2024 roku wdrożono pakiet świadczeń Aktywny Rodzic regulowany ustawą z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka Aktywny rodzic¹ (dalej też jako ustawa o wspieraniu rodziców). Akt ten wprowadził do systemu prawnego trzy nowe świadczenia:

- świadczenie aktywni rodzice w pracy,
- świadczenie aktywnie w żłobku,
- świadczenie aktywnie w domu.

Świadczenie aktywni rodzice w pracy kierowane jest do aktywnych zawodowo rodziców bądź opiekunów dziecka od 12 do 35 miesiąca życia. Ustawa definiuje aktywność zawodową, której rodzaj i poziom uprawnia do otrzymywania świadczenia. Aktywni rodzice w pracy przysługuje przez okres 24 miesięcy od pierwszego dnia miesiąca, w którym dziecko skończyło 12 miesięcy, do ostatniego dnia miesiąca przed tym, w którym ukończy 36 miesięcy, w wysokości 1 500 zł miesięcznie na dziecko lub 1 900 zł miesięcznie w przypadku dziecka z niepełnosprawnością. Świadczenie to nie przysługuje, jeśli dziecko uczęszcza do żłobka, przedszkola, klubu dziecięcego lub jest pod opieką dziennego opiekuna.

Aktywnie w żłobku kierowane jest z kolei do rodziców dzieci korzystających z usług żłobka, klubu dziecięcego albo dziennego opiekuna. Przysługuje w wysokości do 1 500 zł miesięcznie na dziecko lub do 1 900 zł miesięcznie na dziecko z niepełnosprawnością, przy czym jego kwota nie może przekroczyć wysokości opłaty za pobyt dziecka w instytucji opieki. Świadczenie nie jest wypłacane bezpośrednio wnioskującemu rodzicowi, tylko przekazywane do żłobka, który o jego kwotę obniża opłatę za pobyt dziecka w instytucji. „Aktywnie żłobku” zastąpiło uprzednio funkcjonujące i mniej korzystne dofinansowanie

¹ Dz.U. 2024 poz. 858 z póź.zm.

obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, które przysługiwało w wysokości maksymalnie 400 zł miesięcznie.

Aktywnie w domu przysługuje na każde dziecko w rodzinie od pierwszego dnia miesiąca, w którym dziecko skończyło 12 miesięcy, do ostatniego dnia miesiąca poprzedzającego ten, w którym ukończy 3 rok życia. Świadczenie wypłacane jest w kwocie 500 zł miesięcznie przez 24 miesiące, bez względu na dochód rodziny. Kierowane jest do tych rodziców bądź opiekunów dzieci, którzy nie są uprawnieni lub nie zdecydują się skorzystać ze świadczenia Aktywni rodzice w pracy lub Aktywnie w żłobku, gdyż pozostaną nieaktywni zawodowo lub ich dziecko nie uczęszcza do instytucji opieki. Aktywnie w domu zastąpiło rodzinny kapitał opiekuńczy.

W ramach programu Aktywny rodzic rodzice lub opiekunowie za dany miesiąc i na dane dziecko mogą otrzymywać tylko jedno świadczenie, przy czym dopuszczalna jest, nawet wielokrotna, zmiana rodzaju otrzymywanego świadczenia.

Wsparciem w ramach świadczeń z pakietu Aktywny Rodzic w okresie 1 października 2024 r. do 31 maja 2025 r. objęto 656,1 tys. dzieci. Wypłacono łącznie 2 596 053 świadczeń w kwocie 3 196 258 076,51 zł. Efektem programu Aktywny Rodzic jest obniżenie przeciętnej opłaty rodzica za miejsce opieki z 999,93 zł w sierpniu 2024 r. do 87,58 zł w czerwcu 2025 r.

Realizowane w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej działania służące zwiększeniu liczby miejsc w instytucjach opieki nad dziećmi do 3 roku życia, a także zmniejszeniu dysproporcji dostępności terytorialnej tych instytucji między obszarami miejskimi i wiejskimi, czy też zwiększeniu dostępności finansowej takiej opieki dla rodzin uboższych stanowią bardzo istotny element wspierania rodzin w ich codziennym życiu, a tym samym stwarzają warunki sprzyjające podejmowaniu decyzji o pierwszym i kolejnym dziecku.

Dobra jakościowo opieka nad najmłodszymi i edukacja na wczesnym etapie życia pozytywnie wpływają na dalszy rozwój społeczny i poznawczy, a także zdrowie dzieci. Znacząco wyrównują szanse na start przede wszystkim dzieciom z rodzin o niższym kapitale społecznym, dochodach czy wykształceniu. Tylko dobrej jakości opieka i edukacja dostępna blisko miejsca zamieszkania zachęci rodziców do skorzystania z usług oferujących ją instytucji, co jednocześnie umożliwi im poszukiwanie pracy lub podnoszenie kwalifikacji, a także stworzy przyjazne i bezpieczne warunki codziennego życia, co może stanowić zachętę do decydowania się na pierwsze oraz kolejne dziecko.

Dzięki środkom z Unii Europejskiej, od 19 stycznia 2023 r., realizowany jest jeden z największych programów rozwoju żłobków w Europie, czyli Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 Aktywny Maluch 2022–2029, który wspiera rozwój żłobków, klubów dziecięcych i dziennych opiekunów. Odbiorcy wsparcia mogą otrzymać dofinansowanie do tworzenia i utrzymywania miejsc opieki. O dofinansowywanie ubiegać się mogą podmioty tworzące miejsca opieki zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3², tj.: jednostki samorządu terytorialnego, osoby fizyczne, osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej (w tym uczelnie i współpracujące z nimi podmioty oraz pracodawcy).

² Dz.U. z 2025 r., poz.798

Program przewiduje tworzenie miejsc opieki do końca 2026 r. i ich utrzymanie do końca 2029 r. ze środków unijnych w kwocie 6,5 mld zł. Program długofalowy na lata 2022-2029 integruje środki europejskie – środki z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności oraz z programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach perspektywy finansowej 2021-2027 – a także środki budżetu państwa.

Wg danych z Rejestru Żłobków na 30 czerwca 2025 r. liczba dostępnych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 wynosiła 255 990 w 8 787 instytucjach opieki. Na 30 czerwca 2025r., poziom użłobkowania - tj. % dzieci w wieku 1-2 lat objętych opieką instytucjonalną w żłobku, klubie dziecięcym lub przez dziennego opiekuna (bez niani) - kształtował się na poziomie 44,36%. Dla porównania liczba dostępnych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 wg danych z Rejestru Żłobków na 31 grudnia 2023 r. wynosiła 226 405 w 7 578 instytucjach, zaś poziom użłobkowania wynosił 35,4% (bez opieki oferowanej przez nianie). Oznacza to pojawienie się 1 209 instytucji oraz 29 585 nowych miejsc opieki. W ujęciu procentowym liczba instytucji opieki we wspomnianym okresie wzrosła o 15,95%, miejsc opieki o 13,06%, zaś poziom użłobkowania zwiększył się o 8,96 p.p.

Na 30 czerwca 2025 r. liczba gmin, w których nie funkcjonuje żadna forma instytucjonalnej opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 wynosiła 876, podczas gdy na 31 grudnia 2023 r. było ich 1 105. Oznacza to, że za kadencji obecnego Rządu o 229 (20,72%) spadła liczba gmin nieoferujących mieszkańcom opieki instytucjonalnej dla najmłodszych dzieci.

Informuję nadto, że 23 grudnia 2024 r. ogłoszono resortowy program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 Aktywny Dzienny Opiekun w Gminie 2025, będący kontynuacją Programu Pierwszy Dzienny Opiekun w Gminie 2024.

W jego ramach gminy, które wciąż nie mają na swoim terenie żadnej placówki opieki dla najmłodszych dzieci, mogły pozyskać środki na utworzenie punktu dziennego opiekuna (do 300 tysięcy złotych na utworzenie maksymalnie dwóch instytucji dziennego opiekuna i do 8 tysięcy miesięcznie na pokrycie bieżących kosztów funkcjonowania instytucji jednego dziennego opiekuna).

Program umożliwia utworzenie 5 miejsc opieki u jednego dziennego opiekuna. Na realizację Aktywnego Dziennego Opiekuna w Gminie 2025 zabezpieczono 60 mln zł z Funduszu Pracy na 2025 r. Pozwoli to zwiększyć dostępność opieki żłobkowej w całej Polsce, zrównując dzieciom szanse rozwoju. W ramach Programu przewidziano dokładnie 2 moduły:

- Moduł 1: utworzenie w 2025 r. instytucji opieki w formie maksymalnie dwóch dziennych opiekunów w danej gminie, zapewniających łącznie do 10 miejsc opieki oraz zapewnienie ich funkcjonowania w 2025 r. - łączna kwota dofinansowania do tworzenia instytucji opieki nie może przekroczyć 300 000 zł, bez względu na liczbę tworzonych instytucji, a kwota dofinansowania funkcjonowania jednego dziennego opiekuna nie może przekroczyć 8 000 zł brutto miesięcznie;
- Moduł 2: zapewnienie funkcjonowania w 2025 r. miejsc opieki utworzonych w ramach dziennego opiekuna przez gminy z udziałem środków z edycji 2024 r. Kwota dofinansowania do funkcjonowania jednego dziennego opiekuna nie może przekroczyć 8 000 zł brutto miesięcznie.

Wyniki naboru do programu ogłoszono 11 marca br. na stronie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

W ramach naboru do dofinansowania zakwalifikowano łącznie 47 gmin, z czego:

- w module 1 – 18 gmin na utworzenie 24 dziennych opiekunów dysponującymi 111 miejscami opieki;
- w module 2 – 29 gmin dotyczących dofinansowania do funkcjonowania 35 dziennych opiekunów dysponujących 180 miejscami opieki, którzy zostali utworzeni w edycji 2024.

łącznie w skali ogólnopolskiej przyznano kwotę 8 908 500,00 zł, z czego:

- na tworzenie i funkcjonowanie nowotworzonych miejsc w module 1: 5 834 000 zł,
- na funkcjonowanie miejsc powstałych w edycji 2024 w module 2: 3 074 500 zł.

Dodatkowo 23 czerwca br. ogłoszono trzecią edycję naboru wniosków do Programu Aktywny Dzienny Opiekun, która trwała do 21 lipca br. Budżet przeznaczony na tworzenie i zapewnienie funkcjonowania miejsc w tej edycji to 45 mln zł ze środków Funduszu Pracy. Gminy, które utworzyły miejsca opieki w 2024 r., ale nie złożyły wniosku o dofinansowanie utrzymania tych miejsc, miały możliwość uzyskania środków, jeśli złożyły wnioski wg zasad określonych w programie.

W efekcie opisanych działań, od grudnia 2023 r., liczba dostępnych instytucji oraz miejsc opieki sukcesywnie się zwiększa. Działania Rządu realizowane głównie poprzez świadczenia Aktywny rodzic, programy rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 umożliwiają tworzenie nowych, dostępnych za niską opłatą lub całkowicie bezpłatnych miejsc opieki w całej Polsce, pośrednio poprawiają sytuację bytową polskich rodzin.

Zmieniająca się struktura demograficzna i starzenie się społeczeństwa stanowią problem tak Polski, jak i całej Unii Europejskiej. Od lat sytuacja ludnościowa jest trudna, stąd w niedalekiej przyszłości nie należy spodziewać się w tym aspekcie gwałtownej poprawy. Bieżącą sytuację determinują dwa zjawiska: niski poziom dzietności, który negatywnie wpłynie także na przyszłą liczbę urodzeń, oraz przyspieszający proces starzenia się ludności, tj. wzrost liczby i udziału w populacji osób z najstarszych roczników, zwłaszcza w wyniku odczuwalnego obecnie starzenia się pokoleń powojennego wyżu demograficznego, przy równoległej korzystnej tendencji wydłużania się trwania życia.

Od 2013 r. odnotowujemy stały ubytek naturalny ludności kraju. Populacja Polski wynosi obecnie 37,4 mln (spadek r/r o ok. 158 tys.). „Prognoza ludności na lata 2023-2060” Głównego Urzędu Statystycznego zakłada dalszy spadek do roku 2060.

Już od 1990 r., tj. od ponad 30 lat, wartość współczynnika dzietności nie przekracza 2, co oznacza, że nie zachodzi prosta zastępowalność pokoleń. W ostatnich latach z roku na rok zmniejsza się liczba urodzeń, która w 2023 r. wyniosła 272,5 tys., a w 2024 r. 251,8 tys. (ponad 20 tys. mniej niż w rok wcześniej). Stanowi to kolejny raz najniższą liczbę w okresie po II wojnie światowej.

GUS przewiduje w scenariuszu średnim 225 tys. urodzeń w 2060 r., a w scenariuszu niskim nawet ok. 152 tys., przy towarzyszącej im wówczas liczbie zgonów na poziomie ok. 508 tys.

W 2023 r. w skali Unii Europejskiej współczynnik dzietności wyniósł 1,38 (1,46 w 2022 r.), przy czym spadek tego współczynnika wobec roku poprzedniego odnotowano w 24 krajach, podczas gdy wzrost jedynie w trzech. Według danych Eurostatu Polska zajmowała 24. pozycję wśród krajów UE27 pod względem wartości współczynnika dzietności TFR, który dla naszego kraju wyniósł w 2023 r. 1,20.

Dane o liczbie urodzeń oraz dzietności należy interpretować w kontekście malejącej liczby kobiet w wieku rozrodczym. Populacja kobiet w wieku 20-39 lat (kobiety w tym wieku rodzą blisko 97% dzieci) sukcesywnie spada od 2012 r., przy czym spadek ten w ostatnich latach znacznie przyspieszył. Według dostępnych danych na 31 grudnia 2024 r. liczba kobiet w przedziale wiekowym do 20 do 39 lat wyniosła 4 493,3 tys. Jest to o 1 404,1 tys. mniej niż w roku 2012.

Niski poziom dzietności wiąże się m.in. z postępującymi od lat 90. XX w. zmianami wzorców kulturowych, także w zakresie postaw prokreacyjnych – opóźnianiem decyzji o założeniu rodziny w związku z priorytetami w zakresie edukacji czy kariery zawodowej, współczesnymi wyborami młodych ludzi dotyczącymi posiadania mniejszej liczby dzieci czy życia bez partnera. Obserwowane po 1990 r. zmiany spowodowały przesunięcie najwyższej płodności kobiet z grupy wiekowej 20–24 do 25–29 lat, a obecnie także do grupy 30–34 lat. Między rokiem 1990 a 2023 udział matek co najmniej 30 letnich w grupie kobiet rodzących dzieci podwoił się i stanowią one 57% kobiet, które urodziły dziecko w 2023 r.

Mając świadomość zachodzących zmian Kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prowadzi działania na rzecz ograniczenia skutków negatywnych trendów w demografii. Obecnie prowadzone są prace analityczne, które pozwolą na wypracowanie odpowiednich rozwiązań w zakresie polityki demograficznej. Nad koordynacją działań Rządu w obszarze demografii pracuje też Międzyresortowy Zespół do spraw Przeciwdziałania Negatywnym Zjawiskom Demograficznym. Do jego zadań Zespołu należy m.in. proponowanie kierunków działań w obszarach dotyczących zagadnień mających wpływ na zjawiska demograficzne.

Minister Funduszy i Polityki Regionalnej we współpracy z Ministrem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przygotowuje średniookresową strategię rozwoju kraju do 2035 r. Jednym z jej głównych celów jest łagodzenie zmian demograficznych i adaptacja do nich.

Informuję, że ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych³ (dalej: ustawa PIT) uzupełnia inne rozwiązania oferowane rodzinom, tj. programy społeczne takie jak: Rodzina 800+, Dobry Start, czy Aktywny Rodzic. Zawarte w ustawie PIT rozwiązania koncentrują się na wsparciu rodzin z dziećmi poprzez:

- podatkową ulgę na dzieci, która umożliwia pod pewnymi warunkami odliczenie od podatku określonej w ustawie kwoty na każde wychowywane dziecko (kwota miesięcznej ulgi na pierwsze i drugie dziecko jest taka sama i wynosi po 92,67 zł, kwota ulgi na trzecie dziecko to 166,67 zł, a na czwarte i każde kolejne dziecko po 225 zł)⁴;
- dodatkowy zwrot dla rodzin o niższych dochodach, których dochody (i w konsekwencji niski podatek) nie pozwalają na skorzystanie w całości z ww. ulgi na dzieci. Ustawa PIT w takim przypadku przewiduje uzyskanie zwrotu niewykorzystanej części ulgi na dzieci w „brakującej wysokości”, która nie przekracza sumy składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne opłaconych przez podatnika⁵;
- ulgę dla rodzin 4+, z której mogą korzystać podatnicy wychowujący co najmniej 4 dzieci, polegającą na zwolnieniu z podatku dochodowego przychodów uzyskiwanych przez

³ Dz. U. z 2025 r. poz. 163, z późn. zm.

⁴ Art. 27f ustawy PIT.

⁵ Art. 27f ust. 8 ustawy PIT.

rodziców do określonego limitu rocznego (85 528 zł), co znacząco zwiększa ich dochód do dyspozycji, stanowiąc istotne wsparcie finansowe⁶;

- zwolnienie z podatku dochodowego wspomnianych na wstępie świadczeń uzyskiwanych w ramach programów Rodzina 800+, Dobry start, czy Aktywny rodzic, dzięki któremu całość świadczenia trafia bezpośrednio do rodzin⁷;
- możliwość łącznego opodatkowania małżonków i preferencyjny sposób opodatkowania osób samotnie wychowujących dzieci.

W pierwszym przypadku podatek określa się na imię obojga małżonków w podwójnej wysokości podatku obliczonego od połowy łącznych dochodów małżonków (art. 6 ust. 2 ustawy PIT). Rozwiązanie to dotyczy również owdowiałych małżonków (art. 6a ustawy PIT). Natomiast preferencja przewidziana dla osób samotnie wychowujących dzieci polega na obliczeniu podatku w podwójnej wysokości jedynie od połowy dochodów osoby samotnie wychowującej dzieci (art. 6 ust. 4 ustawy PIT).

Dzięki tym preferencjom podatkowym, jak i innym przewidzianym w ustawie PIT (np. uldze rehabilitacyjnej czy termomodernizacyjnej), stawki podatku w skali podatkowej (12% i 32%) różnią się od tzw. stawek efektywnych, które pokazują, ile podatku faktycznie płacimy. Stawki efektywne są znacznie niższe. Z danych statystycznych z rozliczenia podatku PIT za 2023 r. wynika, że dla osób z dochodami do 120 tys. zł stawka efektywna wynosi 4,54%, a dla osób z dochodami powyżej 120 tys. zł 15,97%.

Ustawa PIT zawiera zatem preferencje, które pozwalają rodzinom na znaczne obniżenie podatku należnego, jak i na całkowite zwolnienie z podatku. Jak wynika z danych statycznych podatnicy chętnie korzystają ze wskazanych rozwiązań. Trzeba ponadto zaznaczyć, że obecne uwarunkowania geopolityczne nie pozwalają na wprowadzanie rozwiązań skutkujących zmniejszeniem wpływów podatkowych, w tym z podatku PIT.

Odnosnie propozycji wprowadzenie wspólnego PIT dla rodzin oraz kwoty wolnej od podatku dla każdego członka rodziny, informuję, że propozycje te (tzw. iloraz podatkowy) były przedmiotem analiz w Ministerstwie Finansów. W przypadku małżonków wychowujących dzieci mechanizm obliczeń zakładał następujące kroki:

- dochody obojga małżonków są sumowane;
- każdy z małżonków odlicza indywidualnie przysługujące mu kwoty pomniejszające dochód;
- po dokonaniu odliczeń suma dochodów jest dzielona przez liczbę osób w rodzinie, tj. liczbę dzieci powiększoną o 2 (obejmującą obojga rodziców);
- od tak uzyskanej wartości oblicza się podatek według obowiązującej skali;
- ostateczna wysokość zobowiązania podatkowego stanowi iloczyn uzyskanego podatku i wspomnianej wcześniej liczby osób w rodzinie.

Analogiczny mechanizm przewidywano dla osób samotnie wychowujących dzieci:

- dochód osoby samotnie wychowującej dzieci podlega podziałowi przez liczbę dzieci powiększoną o 1 (obejmującą rodzica);
- od tak uzyskanej wartości oblicza się podatek według obowiązującej skali;
- końcowe zobowiązanie podatkowe stanowi iloczyn obliczonego podatku i liczby osób w gospodarstwie domowym (liczby dzieci powiększonej o 1).

⁶ Art. 21 ust. 1 pkt 153 ustawy PIT.

⁷ Art. 21 ust. 1 pkt 8, pkt 8f i pkt 24 ustawy PIT.

Według analiz wprowadzenie ilorazu podatkowego w warunkach 2026 r. wiązałoby się ze zmniejszeniem dochodów z PIT o ok. 18,5 mld zł⁸. Co więcej, aż 57,8% korzyści trafiłoby do rodziców z grupy 10% najlepiej zarabiających podatników na skali, podczas gdy tylko około 4,5% do rodziców z dolnej połowy rozkładu dochodów. Oznacza to, że średnia korzyść 10% najlepiej zarabiających podatników byłaby prawie dwunastokrotnie wyższa, niż korzyść podatników osiągających dochody mniejsze lub równe medianie dochodów na skali podatkowej. Niełatwo uzasadnić takie rozwiązanie z perspektywy sprawiedliwości podatkowej.

Trudno jest też uzasadnić kolejne preferencje podatkowe dla rodzin z dziećmi. Polska już teraz należy do krajów OECD o jednych z najwyższych preferencji podatkowych dla takich rodzin. Oznacza to, że ich obciążenie podatkowe jest znacząco niższe, niż w przypadku singli. W 2023 r. modelowy singiel miał klin o 18,5 punktu procentowego wyższy niż modelowa rodzina z dwójką dzieci i jednym pracującym rodzicem. Był to trzeci najwyższy poziom preferencji wśród krajów OECD⁹.

Badania wskazują, że transfery pieniężne mają zazwyczaj niewielki pozytywny wpływ na dzietność¹⁰, ale też często okazują się nieefektywne. Tak jak iloraz podatkowy wiąże się z istotnymi kosztami dla sektora finansów publicznych i trafiają głównie do rodzin, które już mają dzieci, lub do osób o najwyższych dochodach, dla których kwestie finansowe nie stanowią istotnej bariery w powiększaniu rodziny. W konsekwencji, efektywniejszym rozwiązaniem są ulgi podatkowe proporcjonalne do liczby dzieci oraz możliwość zwrotu niewykorzystanej części ulgi.

Wpływ transferów pieniężnych na zwiększenie dzietności w rozwiniętych gospodarkach jest ograniczony. Dotyczy to zarówno miar przekrojowych, jak i kohortowych współczynników dzietności, czyli liczby dzieci przypadającej na kobietę w trakcie całego okresu reprodukcyjnego¹¹. Dodatkowo, obserwowane efekty częściej dotyczą kobiet, które już posiadają dzieci i dzięki wsparciu decydują się na kolejne potomstwo.

Wpływ jaki miałyby wprowadzenie kolejnej preferencji podatkowej, na obniżenie bezdzietności identyfikowanej dziś jako jeden z głównych czynników ogólnego spadku dzietności należy oceniać jako niewielki¹².

Kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prowadzi kompleksowy monitoring zmian struktury demograficznej i w zakresie dzietności, uwzględniając zarówno dane dotyczące cech społeczno-demograficznych matek (np. wieku, obywatelstwa, stanu

⁸ Obliczenia za pomocą modelu mikrosymulacyjnego Ministerstwa Finansów i indywidualnych danych PIT/ZUS z 2023 roku. Dane zwaloryzowano na 2026 rok przy zastosowaniu wytycznych Ministra Finansów dotyczących użycia wskaźników makroekonomicznych: <https://www.gov.pl/web/finanse/wytyczne-sytuacja-makroekonomiczna>.

⁹ OECD, Taxing Wages 2024: Tax and Gender through the Lens of the Second Earner, OECD Publishing, Paris, 2024, <https://doi.org/10.1787/dbcbac85-en>, s. 30.

¹⁰ Zob. Bokun, A. Cash transfers and fertility: Evidence from Poland's Family 500+ Policy, Demographic Research: Volume 51, Article 28, 2024, DOI: 10.4054/DemRes.2024.51.28., Gromadzki, J. Universal Child Benefit and Child Poverty: The Role of Fertility Adjustments, IZA Discussion Paper No. 17456.

¹¹ Zob. Sobotka, Tomáš, Anna Matysiak, and Zuzanna Matysiak. 2019. "Policy Responses to Low Fertility: How Effective Are They?" UNFPA.; Stone, Lyman. 2020. "Pro-Natal Policies Work, But They Come With a Hefty Price Tag." Institute for Family Studies. 2020.; Bergsvik, Janna, Agnes Fauske, and Rannveig Kaldager Hart. 2021. "Can Policies Stall the Fertility Fall? A Systematic Review of the (Quasi-) Experimental Literature." Population and Development Review 47 (4): 913–64.

¹² Zob. Melissa Schettini Kearney, Phillip B. Levine. 2025. "Why is fertility so low in high income countries?". NBER Working Paper 33989.

cywilnego, miejsca zamieszkania), jak i aktualnych wzorców prokreacyjnych (płodność kobiet, charakterystyka rodzin, liczba i kolejność urodzeń), m.in. w oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego oraz Eurostatu. Dane te są wykorzystywane do bieżącej pracy analitycznej.

Odpowiadając na pytanie nr 6 informuję, że realizując politykę publiczną w obszarze migracji i integracji cudzoziemców Rząd przestrzega wartości, o których mowa w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.¹³, w tym zasady poszanowania godności człowieka, równości wobec prawa oraz poszanowania praw i wolności obywatelskich. Konstytucja w swojej preambule odwołuje się do chrześcijańskiego dziedzictwa Narodu, przy jednoczesnym zapewnieniu wolności sumienia i wyznania, jak również neutralności światopoglądowej państwa. Tę równowagę należy rozumieć jako nakaz prowadzenia polityki opartej na wartościach uniwersalnych, a jednocześnie z szacunkiem dla tożsamości kulturowej i religijnej mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej, w tym migrantów.

W związku z tym integracja cudzoziemców nie może być procesem biernym ani przypadkowym – wymaga przemyślanych działań systemowych, odpowiednich zasobów finansowych i organizacyjnych, jak również współpracy z instytucjami, które od lat prowadzą skuteczne działania integracyjne w terenie. Jedną z takich instytucji jest Caritas Polska oraz jej diecezjalne jednostki, prowadzące 26 Centrów Pomocy Migrantom i Uchodźcom na terenie całego kraju.

Rząd, kontynuując rozpoczęty jeszcze w poprzedniej kadencji PiS projekt Centrów Integracji Cudzoziemców, dostrzega potencjał tej sieci – zarówno w zakresie doświadczenia, jak i eksperckiego zaplecza.

Nie ma wątpliwości, że skuteczna polityka integracyjna powinna być osadzona w wartościach zakorzenionych w polskiej tradycji. Dlatego tak ważne są działania integracyjne realizowane z udziałem eksperckiego doświadczenia, z zachowaniem neutralności rozumianej jako powstrzymanie się od ocen bazujących na uprzedzeniach. Celem Rządu jest unikanie instrumentalizacji religii oraz otwartość na współpracę z wszystkimi organizacjami, które realizują cele zgodne z interesem publicznym, porządkiem konstytucyjnym i dobrem Państwa polskiego oraz jego obywateli.

Minister Rodziny, podobnie jak cały Rząd, pozostaje otwarty na współpracę z każdą organizacją, która działa rzetelnie, skutecznie i zgodnie z zasadami państwa prawa – niezależnie od jej afiliacji wyznaniowej czy ideowej – o ile jej działania służą realnemu wspieraniu integracji cudzoziemców, budowaniu spójności społecznej i wzmacnianiu demokratycznego ładu Rzeczypospolitej Polskiej.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Aleksandra Gajewska

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

¹³ Dz.U. nr 78, poz.483 z póź.zm.